МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Полтава – 2017

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 22 червня 2016 р., протокол № 10

Конференція внесена до Переліку проведення міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій здобувачів вищої освіти і молодих учених на 2017 р. (лист Міністерства освіти і науки України від 13.09.2016 р. №1/9-489, п. 42)

Редакційна колегія:

Ждан В. М.	–	ректор академії, головний редактор;
Бобирьов В. М.	–	перший проректор з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
Білаш С. М.	–	начальник відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу, заступник головного редактора.
Члени:		
Бєлясєва О. М.	–	зав. кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, відповідальний редактор;
Лещенко Т. О.	–	зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки;
Марченко І. Я.	–	доцент кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології;
Кузь Г. М.	–	доцент ортопедичної стоматології з імплантологією;
Маслова Г. С.	–	доцент кафедри внутрішньої медицини №1;
Люлька О. М.	–	доцент кафедри хірургії №1;
Кушнерева Т. В.	–	доцент кафедри педіатрії №2;
Нетудихата О. М.	–	зав. навчально-методичного кабінету;
Левадна В. В.	–	методист навчально-методичного кабінету; відповідальний секретар.

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРИНЦИПІВ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ СТОМАТОЛОГІВ

Шинкевич В.І., Удальцова К.О., Писаренко О.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено педагогічний досвід використання інтерактивних методів організації й оцінювання самостійної роботи лікарів-інтернів стоматологів викладачами кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів. Наведено види робіт і форми їх контролю. Автори наголошують на ролі педагогічного досвіду викладача в підготовці завдань для самостійної роботи.

Ключові слова: компетентнісний підхід, самостійна робота, лікарі-інтерни стоматологи, інтерактивні форми навчання.

Нові стандарти вищої освіти, впроваджені з 2015 року, базуються на компетентнісному підході, що записано у вимогах до фахівця, закладених у основі Болонського процесу та в міжнародному проекті Європейської комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). Тому на шляху до євроінтеграції актуальними є питання переосмислення і модернізації вищої освіти. Нові стандарти вищої медичної освіти з галузі знань «Охорона здоров'я» передбачають, що поряд із загальною характеристикою, обсягами кредитів ЄКТС зазначається перелік компетентностей фахівця, які мають бути сформовані в результаті відповідного рівня освіти.

Згідно з методологією TUNING результати навчання формулюються в термінах компетентностей. Компетентності становлять собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити і виміряти. Серед інших, *спеціальні компетентності* (за Б. Блумом) залежать від предметної галузі та є важливими для успішної професійної діяльності за спеціальністю [1]. Формування компетентностей здійснюється шляхом застосування інтерактивних методів навчання.

Для позааудиторної самостійної роботи на основі компетентнісного підходу рекомендується індивідуально підходити до постановки завдання студентам (лікарям-інтернам). У зв'язку з цим на кафедрі широкого розповсюдження набула практика надання можливості лікарям-інтернам стоматологам вибрати завдання за власним бажанням. Роль викладача на цьому етапі – пояснити план роботи і структурувати майбутні результати. Поширеними прикладами є форма історії хвороби, анкета, амбулаторна картка стоматологічного хворого, інформована згода, план індивідуальної НДР (актуальність, мета, завдання, методи, результати, висновки).

Практика роботи на кафедрі показала, що самостійна робота лікарів-інтернів може бути організована у вигляді: по-перше, індивідуальна НДР, при виконанні якої зазвичай лікарі-інтерні проявляють найменшу активність, не розуміючи, як її побудувати, навіть маючи тему; по-друге, робота в малих групах. При цьому важливо надавати посильне завдання кожному з лікарів-інтернів (у малих групах): один доповідає, інший працює над оформленням роботи, пише тези, третій оформляє презентацію доповіді. Педагогічний досвід співавторів свідчить, що найкращі НДР, на яких розуміються лікарі-інтерни, – це створення ігрових проектів для роботи з дитячими колективами щодо навчання догляду за порожниною рота, але ми вважаємо цей вид НДР досить низьким для дипломованих спеціалістів.

Інший вид самостійної роботи лікарів-інтернів – завдання з опрацювання і презентації короткого повідомлення за науково-практичними статтями, які є щорічними додатками до методичних розробок. Обґрунтуванням таких завдань для самостійної роботи є те, що лікареві в майбутньому обов'язково доведеться користуватися спеціальною літературою, тому важливо вчитися оцінювати її якість, користь від прочитаного і правильність екстраполяції отриманих відомостей у свою практику.

Ще один вид самостійної роботи – це запрограмовані в індивідуальному плані п'ять презентацій-проектів, які зазвичай присвячені новітнім технологіям і лікарським засобам, що застосовуються в різних розділах стоматології, але це можуть бути і поглиблені погляди на етіологію чи патогенез стоматологічних захворювань або клінічні випадки. Роль викладача в наданні такого роду завдання також важлива, оскільки лікарям-інтернам складно відшукати щось цікаве, що вони хотіли б деталізувати для себе внаслідок дуже малого практичного досвіду, а також тому, що після додипломного навчання все здається вичерпно зрозумілим.

Для викладача досвід практикуючого лікаря має неоціненне значення при створенні завдань з опрацювання публікацій із бази даних доказової медицини, присвячених новим технологіям і лікарським засобам у стоматології, завдань, які передбачають можливість їх екстраполяції на пацієнтів, порівняння ефективності лікування, діагностики і профілактики зі стандартами, аналізу побічних ефектів та економічного аспекту. Крім того, практичний досвід дає ширші можливості створення нетипових завдань-кейсів для самосійного розв'язання.

Найважливіше значення науковий досвід викладача має при керівництві НДР лікарів-інтернів і постановці задач з опрацювання наукової літератури. Адже саме у зв'язку з необхідністю вивчати, оволодівати чи впроваджувати методики викладачем ВМНЗ і з'являються поглиблене володіння темою, зацікавленість; проявляється «terra incognita» актуальних питань і намічаються шляхи розв'язання.

Психологи розрізняють три рівні пізнавальної активності: відтворювальна активність, інтерпретувальна активність і творчий рівень активності. Це і є гідна шкала для оцінювання самостійної роботи лікаря-інтерна викладачем: відповідно до прояву активності виставляють оцінки «задовільно», «добре», «відмінно». Таким чином можна оцінювати опрацювання наукових публікацій, статей та індивідуальних НДР.

Щодо НДР і проектів автори статті дотримуються педагогічних рекомендацій стосовно додаткового оцінювання кожного з етапів роботи у формі партнерського діалогу з виконавцем, що допомагає виправити помилки і покращити результати. Це є так званий рефлексивний «замаскований» контроль. Така робота викладача є невід'ємною складовою діяльності керівника НДР лікарів-інтернів і найбільше трудомісткою, оскільки вимагає багато часу.

Недооцінка самостійної роботи може призводити до психологічних наслідків «невизнання результату», з якими ми зіштовхуємося після додипломної освіти, яка переважно залишається в рамках інформаційного типу. Але успішна самостійна робота, як доводять педагоги і психологи, приводить до посилення внутрішньої мотивації, далі – до позитивних емоцій і самоповаги, таким чином набуваючи нових якостей виховної роботи, тобто це - виховання через навчання.

Навчання успішної самостійної роботи лікаря-інтерна натепер є найважливішим фактором, що формує майбутнього спеціаліста, який не буде виправдовуватися догмами «стоматологічної школи», а буде розвиватися самостійно відповідно до виклику ринку праці [2], і не лише на курсах підвищення кваліфікації та комерційно-орієнтованих конференціях, семінарах і майстер-класах.

Список використаної літератури

1. Філоненко М. М Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України / М. М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 88 с.
2. Шинкевич В. І. Покращення професійної підготовки лікарів-інтернів за рахунок додаткової інформації про медичні особливості популяції та умови праці / В. І. Шинкевич, О. А. Писаренко, К. О. Удальцова // Матеріали наук.-практ.конф. з міжнародною участю «Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах», 24.03.2016 р. / ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». – Полтава, 2016. – С. 250-251.